

Zijn gevoelens vrouwelijk?

‘Een devotie voor zieke geesten; een vrouwelijke en sentimentele poëzie, een charmant quiëtisme vol met verleidingen voor vermoeide en hongerige zielen...’ Met deze woorden vatte de Franse jezuïet Henri Ramière in 1865 de woorden van de ‘beledigers van het Heilig Hart’ samen in zijn apologie van de devotie. Zoals al blijkt uit dit kort citaat, vielen de critici van de devotie over het ‘vrouwelijke’ karakter ervan dat ze associeerden met sentimentaliteit en overvloedige tranen.

Ze zaten er niet helemaal naast: er werd inderdaad niet zelden gehuild in de Heilig-Hartdevotie. Dat had volgens de gelovigen echter niets te maken met gepast ‘mannelijk’ of ‘vrouwelijk’ gedrag. Emotionele expressiviteit, vaak in de vorm van tranen, werd gekoppeld aan oprechtheid. Er school bewijskracht in tranen. Een bekering werd nog aannemelijker wanneer de bekeerling in kwestie hilde van ontroering. Tranen speelden een belangrijke rol als de uitdrukking van de ziel. Als we meestappen in de emotie-kritiek van de opposanten en huilen als niet ‘mannelijk’ duiden dan zouden we de betekenis van die tranen negeren. Bovendien lopen we zo het risico dat we onze moderne opvattingen over wat mannelijkheid is, opleggen aan negentiende-eeuwse beschrijvingen.

Betekent dit dat de aanhangers van de devotie dan helemaal niet gevoelig waren voor deze kritiek? Neen, vanaf het einde van de negentiende eeuw zien we hoe er nieuwe initiatieven (zoals de Mannenbonden van het Heilig Hart) tot ontwikkeling komen die net ingaan tegen de associatie van de devotie met ‘vrouwelijkheid’.

Op dit paneel werden bronfragmenten opgenomen die betrekking hebben op deze emotionele expressiviteit. We zien hier momenten waarop mannelijke gelovigen hun tranen en emoties de vrije loop lieten. Je kan ze lezen wanneer je de filter gebruikt.

Are emotions feminine?

‘A devotion for sick souls; a feminine and sentimental poetry, a charming quietism full of seductions for tired and hungry souls...’ With these words, the French Jesuit Henri Ramière summarised the teachings of the ‘insulters of the Sacred Heart’ in his 1865 apology on the devotion. As illustrated by this short fragment, critics of the devotion commented on its ‘feminine’ character, which they associated with sentimentality and abundant tears.

They were not completely wrong: the Sacred Heart devotion did involve quite a bit of weeping. According to the devotees, however, these tears had nothing to do with appropriate ‘masculine’ or ‘feminine’ behaviour. Emotional expressivity, often in the form of tears, was linked to honesty. There was truth in tears. A conversion became even more convincing when the converted cried tears of affection. Tears played an important role as expressions of the soul. To follow the emotion-criticism of the opponents and discard weeping as insufficiently ‘masculine’ would be to neglect this meaning of tears. Such an interpretation also entails the risk of imposing modern ideas concerning masculinity on 19th-century descriptions.

This does not mean that the supporters of the devotion ignored such criticism. Quite the contrary; from the late 19th century onwards, new initiatives (such as Men’s leagues) were developed to counter the devotion’s association with ‘femininity’.

This panel contains source fragments relating to emotional expressivity. They recount moments in which male devotees gave free reign to their tears and emotions. You can read these when you use your filter.